

LES CONSONANTS PALATALS SORDES

Entre les consonants palatals sordes hem de diferenciar-ne dos: un fricatiu i un altre africacat. Revisem les seues regles d'escriptura:

SO FRICATIU /tʃ/

Grafia	Posició	Exemples
X	A principi de paraula	x oc, x arrar, x ic, X ema, x ufa
	Entre consonant i vocal	an x ova, engan x ina, mar x a, Con x eta
	A final i després de consonant (en algun topònim)	El x , Bar x
TX	A principi en unes poques paraules d'origen forani	tx apela, Tx èquia
	Entre vocals	co tx e, mot xo , fit xa
	A final si les paraules de la mateixa família s'escriuen amb -TX-	despat x (despat x ar), cartut x (cartut x era)
IG	A final de paraula si els derivats s'escriuen amb J/G o TJ/TG	roig (ro ja), mare ig (mare jar)

SO AFRICAT /ʃ/

Sona com...	Grafia	Posició	Exemples
Xàtiva	X	A principi de paraula en noms propis i cultismes	X àtiva, X úquer, x eringa, x ilòfon
	IX	En interior de mot	Bru ix a, cui xa
		A final de paraula	Flu ix , mo ix

● L'aplec **IX** no és un dígraf així que has de pronunciar la I en paraules com **dibuixar**, **bruixa**, **coixí**,... Vés alerta amb les paraules **queixal** i **seixanta** ja que la tendència oral és a pronunciar-les *quixal* i *sixanta*.

EL SO BIFONEMÀTIC DE LA X (/KS/ i /GZ/)

La lletra X també pot representar un so doble que, encara que no és cap so palatal, cal tenir en compte. Així pot representar:

Sona com...	Grafia	Posició	Exemples
taXi /ks/	X	Entre vocals	pròxim, reflexió, annexió
		Entre vocal i consonant	explicar, excursió, exportar
		A final de mot	índex, fix, complex
eXamen /gz/	X	Ex- (quan no es prefix) + vocal o H	examen, exili, exacte, exemple

● Col·loquialment hi ha algunes paraules que se solen pronunciar amb S: **exclamar**, **excursió**, **excusar**, **experiència**,... Has d'anar alerta a pronunciar bé el so /ks/ en aquests casos.

● Alerta a paraules com **exalcalde** on EX- actua com a prefix i, per tant, la paraula sona /ks/.

● Col·loquialment algunes paraules solen pronunciar aquesta X com si fóra una J: **executar**, **exercici**, **exèrcit**, **exemple**,...

Aquests sons bifonemàtics poden presentar-te problemes d'escriptura per contagi amb les grafies i sons castellans. Així cal recordar que:

- Comencen per ES- i no per EX-: **estrany**, **estendre**, **estranger**, **espolsar**, **esporgar**, **esplanada**, **esprémer**, **esplaiar**, **espoliar**...
- Mots com **annex**, **complex**, **reflex**, **fix**, **sufix**, **ortodox**, ... acaben en X i no en E, de manera que no has d'escriure *fixe* o *reflexe*.